

ของมีอยู่

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “จิตแสงสว่าง”

กราบนมัสการหลวงพ่อกับ ผมมีข้อสงสัยที่เกิดขึ้นจากการภาวนาที่อยากจะเรียนถามหลวงพ่อกับ โดยปกติผมเป็นคนที่นั่งสมาธิแล้วจะง่วงนอน และมักจะแพ้ต่อนิวรณ์ทุกครั้งครับ ผมจึงหาวิธีการแก้ด้วยการเพิ่มการงานให้จิต โดยเพิ่มคำบริกรรมให้ยาวขึ้นครับ จากเดิมใช้พุทโธ มาเป็นคำบริกรรมว่า **นิพพานํ ปรมฺ สุญฺ** ◻ ◯ **นิพพานํ ปรมฺ สุขํ** ซึ่งทำให้ผมดำรงสติได้นานขึ้น

แล้วการภาวนาครั้งล่าสุดของผม ผมพยายามอบรมจิตโดยการนึกภาพร่างกายที่ผู้ฟัง (ผมใช้จินตนาการนะครับ ไม่ได้เห็นด้วยสมาธิ) แต่ภาพที่ผมนึกนั้นก็กลับเป็นเพียงก้อนเนื้อแดงๆ เป็นชิ้นๆ ผมพยายามนึกภาพจากความเป็นจริงของร่างกายมนุษย์ครับ โดยนึกถึงตับ ไต หัวใจ สมอง แต่ภาพที่เห็นเด่นชัดก็เป็นก้อนเนื้อแดงๆ ที่ถูกควักออกจากฟุงที่ละชิ้นครับ

ผมเห็นภาพก้อนเนื้อคู่หนึ่ง ก็ปรากฏภาพพระพุทธรูปในปางต่างๆ งดงามมากครับ แต่ผมก็นึกขึ้นได้ว่า ผมพยายามนึกภาพกายอยู่ เลยพยายามดึงความคิดออกจากภาพพระพุทธรูปครับ (ซึ่งผมมั่นใจว่าผมไม่ได้พยายามนึกถึงภาพพระพุทธรูปเลยครับ แต่ผมพอจะเดาได้ว่า ภาพเหล่านี้เกิดจากสัญญาที่ผมได้เคยไปสักการะพระพุทธรูปในสถานที่ต่างๆ)

ในขณะนั้นความรู้สึกเหมือนจิตของผมแสดงภาพไวกว่าความคิดของผมครับ จนภาพที่ปรากฏนั้นตีกันมั่วไปหมด จนผมนึกถึงคำสอนของหลวงพ่อกว่าให้กลับมานึกคำ

บริการรวม ภาพเหล่านั้นจึงหายไปครับ และผมก็ไม่ได้พยายามจะจินตนาการภาพใดๆ ขึ้นมาอีก ผมจึงอยากจะเรียนถามหลวงพ่อดังนี้ครับ

๑. การที่ผมพยายามนึกภาพความเนาฟูฟ่องของร่างกายโดยที่ไม่ใช่เห็นด้วย จิตเอง นี่ผิดหรือเปล่าครับ และการที่ผมเห็นภาพพระพุทธรูปที่เคยไปสักการะมา ผุด ขึ้นมาในหัว เกิดจากอะไรครับ และผมควรปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์แบบนี้ครับ หาก ผมปฏิบัติผิดทาง กราบขอเมตตาหลวงพ่อดีๆ นะครับ

๒. การที่ผมเลือกใช้คำบริการรวม นิพพาน ปรหม์ สุข ๐ นิพพาน ปรหม์ สุข ในขณะหนึ่งสมาธิ แต่กำหนดพุทโธในเวลาอื่น เช่น การเดินจงกรม หรือในขณะที่ผม อยู่ที่บ้านคนเดียว อันนี้ผมสามารถทำได้ไหมครับ

ด้วยเหตุการณ์ทำให้ผมเห็นเลยว่า จิตของเราแผ่สายไปได้ทุกที่จน ควบคุมได้ยาก และรู้สึกว่าคุณคิดเป็นนายของจิตเลยครับ ผมขอความเมตตาหลวงพ่อดีๆ เท่านั้นก่อนครับ

ตอบ : นึกพูดถึงคำถามเนาะ จิตแผ่สาย จิตแผ่สาย เวลาเราภาวนา เราภาวนาสั่งใดก็ได้ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง มรณานุสติ เทวदानุสติ สั่งใดก็ได้ นี่ก็เหมือนกัน นิพพาน ปรหม์ สุข ก็ได้ อะไรก็ได้ สิ่งต่างๆ คำว่า “ก็ได้” แต่ต้องมีสติ มีสติ มีคำบริการรวม ถ้ามีคำบริการรวม จิตมันจะเกาะสิ่งนี้ไป

ที่นี้พอจิตเกาะสิ่งนี้ไป สิ่งที่มีมันจะเป็นความจริงขึ้นมา เวลาจิตมันสงบลง คนคนเดียวกันนี้แหละ ไม่ต้องคนอื่นหรือ บางทีก็สงบเฉยๆ บางทีสงบแล้วมันอึดอัด คือไปคาอยู่ ไม่สงบ บางทีไปๆ แล้วก็อยู่แค่นี้ แล้วมันก็ไปไม่รอดอยู่อย่างนั้นนะ แต่บาง คนเวลาลงมันลงวูบไปเลยนะ บางคนมันจะลงไป มันรู้มันเห็นต่างๆ กรณีอย่างนี้เรา เลือกไม่ได้ มันเป็นปัจจุบันไง มันปัจจุบัน มันจะเกิดขึ้นในขณะนั้น

ฉะนั้นเราทำอย่างนี้จะได้ผลตอบอย่างนั้น เพราะเราศึกษาทฤษฎีไว้ ธรรม ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจิตสงบจะเป็นอย่างนั้น จะรู้อย่างนั้น แล้วเราก็คือว่านี่เป็นหลัก

แต่พอจิตของเรามันจะสงบ มันไปเป็นธรรมชาติ มันเป็นสัจจะ มันรู้มันเห็นของมันตามความเป็นจริง เราก็กลับงงไป ฉะนั้น มันสงบนะ ถ้ามันจะไปออกฐูนิมิต ออกต่าง ๆ เราก็อพุทโธไว้ หรือ **ปรหม์ สุขิ** ไว้ ของเราไว้ เราทำของเราไปอย่างนี้

ฉะนั้น เวลามันสงบลงไปแล้ว ถ้ามันเป็นไปได้จริงนะ เป็นไปได้จริงอย่างที่ว่า เราไม่ได้ต้องการสิ่งใดเลย แต่เวลามันไปแล้วมันไปเห็นเป็นก้อนเนื้อ เห็นเป็นสิ่งที่ว่าเนื้อนี้ถูกควักออกมาจากฟุงเลยละ นี่ถ้ามันเห็น เพราะเราก็ไม่ได้คิดถึงเนื้อแดง ๆ ใด เราก็ไม่ได้คิดถึงอะไรเลย แต่ถ้าจิตมันสงบ ถ้ามันเห็นอย่างนั้น

นี่เพราะว่าฟังที่เราตอบปัญหาไว้เยอะไป เพราะเราจะพูดไว้ประจำว่า จำไว้ เพราะหลวงปู่มีท่านเป็นคนสอนหลวงตาไว้ แล้วตอนหลวงปู่มีท่านเสียชีวิต หลวงตาท่านไปนั่งอยู่ปลายเท้า เพราะพอเสียชีวิตปั๊บ คนก็นั่งล้อมเต็มเลย พอเขาจัดศพเรียบร้อยแล้วทุกคนก็แยกไป ท่านกลับไปนั่งอยู่ที่ปลายเท้าคนเดียว รำพึงขึ้นมา จิตนี้มันดีหนัก จิตนี้คือความรู้สึกของตัวเองจะรู้ว่าเราต้องมีเหตุมีผล คนที่ไม่มีเหตุมีผลพูดกับเรา เราไม่ฟังหรอก จิตนี้มันดีหนัก ถ้ามันจะยอมลงก็ยอมลงหลวงปู่มีท่านนั้นนะ ตอนนี้หลวงปู่มีท่านก็นิพพานไปแล้ว แล้วตัวเองจะเอาใครเป็นคนสอน มันเสียใจ มันเสียใจ นี่คร่ำครวญเลยละ

คนเรานี้ละ ถ้าเราไม่หวังพึ่งใคร หรือเรากำลังแบบว่าคนจนน้ำต้องการให้คนดึงขึ้นจากน้ำ หวังจากคนคนนั้นนะ แล้วคนคนนั้นไม่อยู่ มันทุกข์มาก มันทุกข์มาก ๆ

ก็รำพันไป ๆ จนถึงระลึกขึ้นมาได้ว่า ท่านเคยสั่งสอนไว้ เพราะเวลาหลวงปู่มีท่านเวลาท่านใกล้ช่วงปลายของชีวิต ท่านจะสั่งไว้บอกไว้ทุกอย่าง อย่างให้คนทรงขั้ววัตร ทรงสิ่งที่ท่านวางรากฐานไว้ ทีนี้ท่านก็บอกไว้ไว้ว่า ถ้าจิตมันมีสิ่งใด ให้เกาะพุทโธไว้ ไม่ให้ทิ้งผู้รู้ ไม่ให้ทิ้งพุทโธ จะไม่เสียใจ

เพราะจิตของเราเวลาออกไปรู้ ที่ไปออกฐูนุนี้ ถ้าออกไปรู้ มันออกไปโดยกำลังของมัน มันออกไปโดยจิตนิสัยของมัน มันออกไปโดยสัจจะ ว่าอย่างนั้นเถอะ แต่โดยสัจจะ สัจจะผิดก็ได้ เพราะคนเรามีกิเลสใช้ใหม่ คนเรามีกิเลส คนเรามีความเชื่อใจตัวเอง คนมีความมั่นใจ คนที่มีความรู้ความเห็นมันก็เห็นตามนั้นแหละ แต่ความเห็น

ของเรามีวิชาครอบงำอยู่ มันก็เห็นตามกิเลสนั้นนะ ถ้ามันเห็น ถ้าเรายังไม่มีสติ เราก็คงเพลิดเพลนไปกับมัน เราก็อาจจะ เออ! สงสัย ทำมาเกือบตาย หิวอาหารมากเลย พอมีสำหรับหนึ่งมาตั้งข้างหน้า จะไม่ให้กินเลยมันก็ไม่ไหว ขอลองชิมสักคำสองคำก็ยังดี

นี่ก็เหมือนกัน พอไปรู้ไปเห็นไง เห็นนั่นเห็นนี่ก็อยากจู้จุกเห็นตามไป เออ! ถ้าชิมสักคำสองคำนี้ได้ แต่อย่ากินทั้งหมดนะ กินทั้งหมดเดี๋ยวหนึ่งหลับ นี่ก็เหมือนกัน พอไปรู้ไปเห็นอะไร ถ้ามันชิมสักคำหนึ่งคือรู้เห็นไป แต่ถ้ามันไม่ใช่แล้วละ เพราะอาหาร อาหารเขาไว้เลี้ยงปาก เราต้องการสมาธิ เราต้องการสติ เราต้องการสมาธิ เราไม่ต้องการอาหาร เราไม่ต้องการนิมิต เราไม่ต้องการรู้เห็นอะไร เราต้องการความสงบ แต่เพราะความสงบแล้วจริตนิสัยมันให้เห็น เห็นเนื้อเป็นก้อนแดงๆ มีการควักเนื้อออกมาจากฟุงเลย เป็นชิ้นแดงๆ ไม่ได้นึกเลย มันมาได้อย่างไร

มา มาตามจริตนิสัย แล้วอย่างที่เขาทำนี่ถูก “คิดถึงหลวงพ่อบอกว่า หลวงพ่อบอกว่า ถ้าเห็นอะไรให้กลับไปพุทโธ ผมเลยกลับไปพุทโธบ๊อบ มันหายหมดเลย”

มันหายอยู่แล้ว นี่ถ้าคนมีสติ ไม่ทิ้งพุทโธ ไม่ทิ้งผู้รู้ มันไม่เสียสิ่งใด หลวงปู่มันท่านสั่งไว้ แต่ถ้าเรามีสติมีปัญหาอะไร พอสั่งใดเกิดขึ้น เราจะใช้ประโยชน์จากสิ่งนั้น เราไปรู้วาระ รู้อะไร เรามีสติ เราส่งออก เรารู้ได้ ถ้าเราควบคุมตัวเองได้

ผู้ใหญ่ไปไหนก็ได้ ผู้ใหญ่จะไปติดต่อธุรกิจการค้า จะไปยุโรป ไปอเมริกา จะไปไหนไปได้หมด ผู้ใหญ่ไปได้เพราะเราไปทำธุรกิจของเรา

จิตของเรา จิตของเราถ้ามันมั่นคง มันมีคุณธรรม ไปรู้ไปเห็นอะไร มันใช้ประโยชน์ได้ทั้งนั้นนะ มันเป็นประโยชน์กับจิตดวงนั้น

แต่เด็กๆ ไปไหนไม่ได้นะ เตี้ยวรตตุ้มมันมาจอด มันจุดขึ้นรถนะ เด็กๆ ไปไหนต้องระวังตัว เตี้ยวันนี้ไอ้แก๊งลักเด็กมันจะเอาเด็กไปทำให้พิการ มันจะไปขอทานนะ เด็กๆ ไปไหน พ่อแม่ต้องดูแล

นี่ก็เหมือนกัน จิตมันเพิ่งฝึกหัดใหม่ มันยังเด็กๆ มันยังไม่แข็งแรง มันยังทำสิ่ง
ได้ไม่เป็น เกาะผู้รู้ไว้ เกาะพุทธไว้ เกาะพุทธไว้ เกาะพุทธไว้ก่อน หากความ
ป้องกันตัวไว้ หาป้องกันตัวไว้ นี่เป็นคำสอนของหลวงปู่มั่น

แล้วถ้าทำอย่างนั้น มันโดยสัจจะ จิตนี้รู้ได้หนึ่งเดียว

แต่พวกเรายังทำอะไรไม่เป็น หนึ่งเดียวได้อย่างไร คิดซับซ้อนซ้อนอยู่ที่นี่ มัน
หนึ่งเดียวได้อย่างไรละ เออ! ถ้ามันเอาไฟมาเผาตัวเอง มันเอาเยอะๆ

แต่ถ้ามันจะเอาพุทธ มันได้หนึ่งเดียว ถ้าพุทธหนึ่งเดียว พอมันไปอย่างอื่น
ถ้าพุทธซัดๆ ภาพนั้นจะหายไป อยู่ไม่ได้ อยู่ไม่ได้หรอก เพียงแต่พวกเราศึกษามา
แต่ไม่มันใจ พอไม่มันใจ ทำอะไรก็ทำโลเล ทำอะไรก็ทำแต่สักแต่ว่า แต่จะเอาผลจริง ๆ
“พุทธก็ซัดแล้วนะ ทำอะไรก็ทำดีแล้วนะ โอ๊ย! มันไม่ได้สักที”...นี่ทำสักแต่ว่าทำ แต่
ผลจะเอาเต็มๆ ผลจะเอาให้ได้ทุกอย่างไง มันไม่จริงหรอก

แต่ถ้ามันจริง บัจฉิตตั้ง รู้จำเพาะตน รู้จริงเห็นจริง เป็นจริง ๆ มันเป็นอย่างนั้น
จริง ๆ แต่เราจะทำของเราได้หรือไม่ได้นั้นอีกเรื่องหนึ่งใช่ไหม ฉะนั้น นี่มันเป็นแบบนี้

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า มันไปเห็นเป็นก้อนเนื้อ พอเห็นเป็นก้อนเนื้อ เห็นเป็น
พระพุทธรูป แล้วเป็นพระพุทธรูปขึ้นมาก็ไม่ได้นึกพระพุทธรูปเลย มันมาได้อย่างไรละ
มันมาได้อย่างไร ก็ไม่ได้นึกอะไรเลย นึกพุทธ ก้อนเนื้อก็มา พอก้อนเนื้อมาก็เป็นรูป
พระพุทธรูปเจ้ามา

มันเป็นได้ทั้งนั้น จิตนี้เป็นได้หลายหลากนัก เป็นได้มหัศจรรย์นัก เป็นได้
ทุกอย่าง อย่างถ้ามันเป็นนะ แต่เป็นถูกหรือผิด เป็นแล้วเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์
เพราะจิต ชาติรู้มันก็รู้อย่างนี้ รู้โดยสามัญสำนึกก็รู้ด้วยตา ถ้าด้วยสมองด้วยความคิดก็
รู้ได้แบบนี้ แต่ถ้ามันพุทธๆ จิตมันเป็นอิสระ มันรู้ของมัน มันก็รู้อย่างนั้นนะ รู้อย่าง
นั้นรู้โดยกิเลสใจ

แต่ถ้าเราพุทธ ได้ตั้งสติไว้ สงบเข้ามามันปล่อย ไม่ปล่อยก็บังคับให้มัน
ปล่อย ยึดพุทธไว้ มันจะไปให้มันรู้ไป ไปไม่ได้หรอก

แต่คนเรานี่ “ก็พุทโธแล้ว ก็มันยังเห็นนะ ก็พุทโธแล้ว”... ไขพุทโธที่ปาก เวลาใจ ใจมันเห็น เพราะอะไร เพราะจิตมันโน้มไปทางเห็น มันไม่โน้มไปพุทโธหรอก จิตมันโน้มไปที่มันชอบ มันโน้มไปที่มันรู้มันเห็น มันนึกว่าสิ่งนั้นดี แต่เวลาพุทโธๆ นี่เหนือยพุทโธมันไม่ดีเลย แล้วเขาบอกพุทโธ ก็พุทโธแล้ว

นี่พูดถึงความจริงนะว่าทำไมมันถึงทำได้ไง มันทำได้ ของมันเป็นแบบนี้มันเป็นสัจจะ มันเป็นแบบนี้ มันรู้ของมันอยู่

“๑. การที่ผมพยายามนึกภาพความเน่าผุพังของร่างกายโดยที่ไม่ใช่เห็นด้วยจิตเองนี่ผิดหรือเปล่า และการที่ผมเห็นภาพพระพุทธรูปที่เคยไปสักการะมาผุดขึ้นมาในหัว เกิดจากอะไรครับ และผมควรปฏิบัติอย่างไร สถานการณ์แบบนี้ครับ”

เวลาไม่เห็น ทุกคนก็ไม่เห็น เวลามันเห็น มันเห็นของมันเอง ถ้าเห็นของมันเอง เรานึกถึงภาพความผุพังของร่างกาย นึกถึงภาพความผุพังของร่างกาย นี่พิจารณากาย เอากายเป็นคำบริกรรม เอากายโดยการแยกแยะกาย

คนที่ไปเที่ยวป่าช้า เวลาเห็นกายมันเป็นนอสุกะ กายเป็นต่างๆ เรานึกของเราไป พอจิตมันเป็นจริงมันก็อย่างที่ว่าเห็นเป็นก้อนเนื้อ นี่จิตมันดีขึ้น แล้วถ้ามันดีขึ้นนะ มันดีขึ้น ถ้าเราพิจารณาร่างกายไป ถ้ามันถึงที่สุดแล้วมันสลดสังเวช มันปล่อยเข้ามา มันก็เป็นสมาธิ เวลามันปล่อยขึ้นมา ถ้ามันไม่ปล่อยนะ มันไหลไปเห็นเป็นพระพุทธรูป

“แล้วสิ่งที่เห็นพระพุทธรูปขึ้นมาที่มันผุดขึ้นมาในหัว มันเกิดจากอะไรครับ”

มันก็เกิดจากจริตนิสัย เกิดจากจิตที่มันสร้างบารมีมาอย่างนี้ ถ้าสร้างบารมีมาอย่างนี้ ถ้าเห็น มันสร้างบารมี อย่างเช่นเรามีบารมี บารมีหมายถึงว่า เรามีเงินทองอยู่ก่อนหนึ่ง เรามีบารมีแล้วเราได้มา แต่ถ้าเราไม่รู้จักรักษา เราใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เงินนี้ก็หายไป เราใช้หมด เงินนี้เราใช้หมดไป แล้วทำอย่างไรล่ะ ก็ต้องหาเงินใหม่ หาไม่ได้ก็กู้เขา กู้เขาก็มีดอกเบี้ย

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นพระพุทธรูป สิ่งที่ต่างๆ มันเป็นปัจจุบันตอนนั้น ตอนนี้เป็นอดีตไปแล้ว ตอนนี้เป็นอดีตไปแล้วนะ บอกว่า เราเคยเห็นพระพุทธรูป แต่ตอนนี้ไม่เห็น ตอนนี้เป็นอดีตไปแล้วละ การภาวนามันมาที่เดียวแล้วก็ไปแล้ว แล้วจะเอาให้

เลย ไม่มีเลย มีแต่คนปรารถนาดี มีแต่คนอยากให้เราเป็นคนดี แต่ใจของเรานั้นมีโทษ
กับเราเอง ถ้ามีสติมีปัญญาจะรู้เห็นอย่างนี้ ถ้ารู้เห็นอย่างนี้ก็ประโยชน์กับเราไง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เราใช้คำบริกรรมว่า **นิพพานํ ปรมํ สุขํ** ☐ ◯ **นิพพานํ ปรมํ
สุขํ** ผิดใหม่

ไม่ผิด ไม่ผิด เพราะว่าหลวงปู่มันท่านสอนหลวงปู่ชอบก็ใช้บริกรรมยาวๆ
อย่างนี้ แต่ถ้าคนไหนภาวนาแล้วถ้ามันไม่ตกกว่างค์ไม่อะไร ก็พุทโธ พุทโธมันสั้นๆ แต่
หลวงปู่ชอบท่านให้ท่องบาลียาวๆ เลย

นี้ก็เหมือนกัน **นิพพานํ ปรมํ สุขํ นิพพานํ ปรมํ สุขํ** ☐ ◯ ถ้ามีสติ นี้ก็เหมือน
คำบริกรรม ใช้ได้หมด ใช้ได้หมด แต่ขอให้มีคำบริกรรม เพราะถ้ามีคำบริกรรม จิตมีการ
เคลื่อนไหว จิตมีการกระทำ จิตมันอยู่กับเรา

ถ้าไม่มีการกระทำ มันไปนะ นั่นก็เป็นเรา เราก็คือเป็นความว่าง ความว่างก็เป็น
เรา เราก็คือเป็นกิเลส กิเลสก็เป็นเรา เราก็คือเป็นธรรม ธรรมก็เป็นเรา อะไรเป็นเราไปหมด
เลย แล้วแยกไม่ถูก พอถึงเวลาให้แยก แยกไม่ถูก เพราะมันจับจด

แต่ถ้าพุทโธ ๗ ๗ ไป ไม่ใช่ อะไรจะเป็นเราไม่เป็นเรา ไม่เกี่ยว ตอนที่กำลัง
พุทโธ เพราะมันกำลังบริกรรมอยู่ มันกำลังทำด้วยความจริงจิง จับให้มัน คั้นให้
ตาย เออจริงเออจริง พอเดี๋ยวมันละเอียดเข้ามา ๗ อันนั้นจะเห็นผลเลย ถ้าเห็น
ผล อันนั้นจะเป็นความจริงของเรา

นี่พูดถึงว่า จิตมันแสร้งสายนะ

ถาม : เรื่อง “ไม่ยึดถือเรื่องนรกสวรรค์”

ผมเป็นคนที่ไม่เชื่อในนรกสวรรค์ครับ คือแม้มีจริงก็ไม่ได้ถือเรื่องนี้ แต่เร็วๆ นี้
ได้เข้าไปอ่านพบว่า พระสูตรที่เกี่ยวกับนรกสวรรค์ ในใจเกิดความขัดแย้ง โดยส่วนตัวคิด
ว่า ถ้าเราประพฤติดี ปฏิบัติแล้วไม่ต้องมีนรกสวรรค์มาเป็นตัวชู้ก็ไม่ใช่ไร พิจารณาด้วย
หลักที่ตรวจดูจิตใจว่าเรานั้นคงในสติ เรายึดมั่นในตัวตนเราหรือเปล่า ผมกลับคิดว่า
นรกสวรรค์ทำให้เราเกิดการยึดมั่นด้วยซ้ำ คือกลัวว่าตายไปจะตกนรก ทำความดีเพราะ

กลัวตัวเองไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ได้ทำความดีเพราะจิตใจถูกขัดเกลามาจริงๆ แต่บางคนก็บอกว่าพระพุทธเจ้าสอนเรื่องนี้ เพราะมันเป็นทางหลุดพ้นได้เหมือนกัน และถ้าเราใช้กรรมในนรกแล้ว ทำไมยังต้องมาเวียนว่ายตายเกิดอีกครับ ทั้งๆ ที่เราก็ตอนลงทัณฑ์ไปแล้ว

ตอบ : “ตกนรกแล้วก็ควรจบ ทำไมต้องมาเกิดอีก” เห็นไหม นี่บอกว่า “ผมเป็นคนที่ไม่เชื่อนรกสวรรค์ครับ”

โอ้ย! สุดยอดเลย เราก็อ้างไม่เชื่อ ทุกคนเขาก็ไม่เชื่อ เพราะเราเป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกว่า กาลามสูตร อย่าให้เชื่อ อย่าเพิ่งเชื่ออะไรทั้งสิ้น นี่เป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้าจริงๆ พระพุทธเจ้าบอกไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อ แต่ให้เราประพฤติปฏิบัติ ให้เราพิสูจน์ ถ้าพิสูจน์ มันมีจริงหรือเปล่านรกสวรรค์ มีจริงหรือเปล่า

นรกสวรรค์นะ นรกสวรรค์ในวัฏฏะ กามภพ รูปภพ มันทวารของมันอยู่แล้ว พระอาทิตย์มีไหม พระจันทร์มีไหม ดาวพฤหัสบดีมีไหม ดวงจันทร์มีหรือเปล่า โลก ดวงจันทร์ทุกอย่างมันมีหมด จักรวาลมีไหม ทางช้างเผือกมีหรือเปล่า อ้าว! ก็มี มันมีอยู่ ของมันมีอยู่ไหน ของมันมีอยู่ แต่ใครไปรู้ไปเห็นเท่านั้นนะ ตอนนี้นำกำลังจะไปดาวอังคารกัน จะเอาแร่ธาตุมาใช้ในโลกนี้ มันมีของมัน ของเขามีอยู่ แต่ของเขามีอยู่ของเขายู้อย่างนั้น

ฉะนั้น ที่ว่า เราเป็นคนไม่เชื่อนรกสวรรค์

อ้าว! ไม่เชื่อก็อ้างไม่เชื่อ ไม่เชื่อที่ดี เขาบอกว่า ที่ไม่เชื่อนรกสวรรค์ ถ้าเรื่องนรกสวรรค์ สิ่งที่นรกสวรรค์มันเป็นการถ้าเราจะทำคุณงามความดี ต้องประพฤติดีเพราะกลัวตกนรก เอานรกสวรรค์มาขู่

มันไม่ใช่มาขู่ อนาคตตั้งสัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อนาคตตั้งสัญญาคือญาณหยั่งรู้ ญาณหยั่งรู้ว่าจิตดวงนี้มันจะเวียนว่ายตายเกิดอย่างไร พระโมคคัลลานะไปเที่ยวสวรรค์มา ที่ในพระไตรปิฎก อยู่ที่ราชคฤห์ พระโมคคัลลานะไปสวรรค์มา ชาวราชคฤห์บ้านนี้ตายไปเกิดที่นั่น บ้านนี้ตายไปเกิดที่นี่ ในเมื่อบ้านนี้ตายไปเกิดที่นั่น บ้านนี้ตายไปเกิดที่นี่ ไ้บ้านนี้ตายไปเกิดที่นั่นตายไปแล้วออกจากร่างไป มันมีของมันอยู่ไหน เพราะมันมีของมัน มันถึงไปเกิดที่นั่นๆ แล้วพระโมคคัลลานะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมชาวราชคฤห์ แล้วพระโมคคัลลานะก็ถามปัญหาพระพุทธเจ้าต่อหน้าประชาชน พระพุทธเจ้าบอกเป็นอย่างนั้นๆ

นี่ไง มันเป็นอย่างนั้น มันมีอยู่จริงไง มันมีอยู่จริง แต่พระโมคคัลลานะไปพิสูจน์มาไง แล้วมาพูดกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง แต่ชาวราชคฤห์ไม่ได้ไปไม่ได้ไป ไม่ได้ไปเห็นนรกสวรรค์มาหรอก ไม่ได้เห็น แต่พระโมคคัลลานะท่านถามปัญหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้วิเศษว่ามันเป็นอย่างนั้นๆ

มันเป็นของมันอยู่อย่างนั้นเพราะของเขามีอยู่ ฉะนั้น ของเขามีอยู่ มันเป็นอนาคตใช้ไหม เราทำคุณงามความดี ถ้าเราไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์ เราก็มาเกิดเป็นมนุษย์หรือไปเกิดบนสวรรค์ หรือไปเกิดที่ไหน เพราะจิตมันต้องเกิด ถ้าจิตมันต้องเกิด ฉะนั้นนรก ของมันมีอยู่ไง ถ้าของเขามีอยู่อย่างนั้นนะ ทีนี้ว่าจะเชื่อไม่เชื่อมันก็เป็นแล้ว

พระที่ดี พระที่ดีเขาพยายามเตือน เตือนประชาชนทั่วไปว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ชั่วปัจจุบันนะ ถ้าทำชั่ว จิตใจมันก็ทุกข์ มันนั่งทับสิ่งที่มันทำทุจริตไว้ ทำความดี มันสุจริต มันก็มีแต่ความสุข เห็นไหม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

แต่ถ้าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มันก็เป็นสัจจะไง มันเป็นสัจจะ พอเป็นสัจจะ เวลามันหมดอายุขัยไป คือคนเรามันต้องตายหรือเปล่า คนเรามันต้องตาย ตายแล้วจิตมันไปไหนล่ะ จิตมันไปไหน จิตมันก็ต้องไปตามสถานะของจิตใจ ถ้าจิตมันดี มันก็ไปเกิดบนสวรรค์ หรือจะเกิดเป็นมนุษย์ก็ได้ ไม่ไปไหนก็ได้ แต่ถ้ามันเวียนว่ายตายเกิด เพราะจิตเราเป็นอย่างนี้ เราทำอย่างนี้ มันหมดวาระของความเป็นมนุษย์แล้วมันไปไหนล่ะ มันไปมันก็ไปสวรรค์ไปนรกนี่ไง แล้วใครเอามาชูละ มันไม่มีใครเอามาชู

แต่ถ้าพระที่เขาเอาเรื่องนรกสวรรค์มาเป็นธุรกิจ เออ! ถ้าอย่างนี้เขาเอานรกสวรรค์มาเป็นธุรกิจ อันนั้นนรกสวรรค์ซื้อได้ นรกตีค่าเป็นเงิน

พระเรามันก็มีพระที่เป็นพระที่ซื้อสัตย์ ซื้อสัตย์มีคุณธรรม เอาสัจจะความจริงมาตีแผ่ให้ชาวพุทธเราได้เห็น แต่พระเราถ้าไม่มีคุณธรรม ก็เอาสิ่งนี้มาทำเป็นเพื่อผลประโยชน์กับตัวเอง นรกสวรรค์ซื้อได้ ถ้าไม่ยากตกนรกก็ทำบุญให้เยอะๆ แล้ว

มันจะไม่ตกนรก ทำบุญเสร็จแล้วจะไปทำชั่วอย่างไรก็ไม่เป็นไร นรกนี่ซื้อได้ นรกนี่ลง ทัศน့်บนได้

นี่พูดถึงถ้าเราจะบอกว่านรกสวรรค์มีอยู่จริง แล้วต้องเป็นอย่างนั้นจริงๆ มัน เป็นจริง แล้วทำไมพระผู้ที่สั่งสอนทำไมเขาทำอย่างนั้นนะ ทำไมเขาเอานรกสวรรค์ มาตีค่าเป็นวัตถุ เป็นสินค้า แล้วมาทำอย่างนั้น มันก็เลยทำให้ความเชื่อของชาวพุทธ คนที่มีปัญญาเขาก็แปลกใจ เออ! นรกสวรรค์มันซื้อได้ นรกสวรรค์มันคอร์รัปชันได้ มัน ทุจริตได้ มันเปลี่ยนค่าได้ แต่ถ้าเป็นสังขรรณไม่ใช่ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ที่นี้คำว่า “ทำ ดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” มันเป็นไปตามนั้น

ฉะนั้น เขาบอกว่า เขาเห็นว่า นรกสวรรค์ทำให้เกิดความยึดมั่นด้วยซ้ำ แล้ว ทำให้การกลัวการตกนรก ทำความดีก็ทำความดีด้วยทุจริต คือไม่ได้ทำความดีด้วย สัจจะ ไม่ได้ทำความดีด้วยปัญญาของตัวเอง ไม่ใช่ทำความดีเพราะเราเห็นว่าดี เราถึงทำ ความดี เราทำความดีเพราะเรากลัวนรก

โยมต้องคิดสิว่า มนุษย์คนคนหนึ่งเกิดมามันเป็นทารก พ่อแม่ไม่เลี้ยงก็ตาย กว่าทารกนั้นจะเลี้ยงมาจนมันจะเดินได้ กว่ามันจะยืนได้ เดินได้ กว่าจะมีการศึกษา ขึ้นมา คนคนหนึ่งจะเป็นผู้ใหญ่มา มันผ่านชีวิตมายาวไกลเท่าไร จิตของสังคม สังคม เรื่องของสังคม สังคมที่อ่อนแอเขาไม่มีที่พึ่งอะไรเลย สังคมนะ คนที่มีปัญญา สังคมที่ อ่อนแอ คนที่ด้อยวุฒิภาวะเป็นเหยื่อของสังคมตลอด เขาเอาเรื่องนรกสวรรค์มาหลอก ก็ได้ เขาเอาเรื่องนรกสวรรค์มาขู่เข็ญก็ได้

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ในเมื่อเด็กมันเป็นทารก มันยังพึ่งพา อาศัยไม่ได้ ก็บอกว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ก็นั่นแหละ แต่ถ้าทำไม่ดีมันตกนรก เห็น ไหม มันก็ไม่อยากทำ ถ้ามันทำความดี มันได้ความดีของมันอยู่แล้ว แล้วมันได้ขึ้น สวรรค์ นี่มันเป็นการหลอหลอมใจ มันเป็นการหลอหลอมให้คนมันวิวัฒนาการ พัฒนาการของมัน มันก็โต เหมือนทารกกลับโตมาเป็นวัยรุ่น โตมาเป็นผู้ใหญ่ พอวัย ชราคร่ำคร่า หลอกกูไม่ได้แล้วละ เพราะกูโดนหลอกมาเยอะ หลอกกูไม่ได้แล้วละ เพราะกว่ากูจะโต กูโดนเขาหลอกมาเยอะเลย พอโดนหลอก มันรู้ขึ้นมา มันก็ให้ใคร

หลอกไม่ได้ใช่ไหม อันนี้พูดถึงปัญหาสังคม คือปัญหาเรื่องโลกๆ มีการทุจริต มีการคอร์รัปชัน มันมีอะไร มันมีไปหมด มันก็ทำให้รทสรวรรค์ค่ามันอ่อนลง

แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงของมันมีอยู่นะ ความจริงที่มีอยู่ ครูบาอาจารย์ที่ท่านบอกว่าท่านทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วไง

นี่ไง บอกว่า “ถ้ามันเอามายึดมันต่างๆ มันก็ไม่ดี”

ถูกต้อง

ฉะนั้น มันจะเข้ามาตรงนี้ ไฮไลต์มันอยู่ตรงนี้ “และถ้าเราใช้กรรมในนรกแล้วทำไมยังต้องมาเวียนว่ายตายเกิดอีกครั้ง ทั้งๆ ที่เราก็ตกลงโทษมาแล้ว”

ตกลงโทษ เห็นไหม **กมฺมพหุ** **กมฺมปฏิสรโณ** กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรม การกระทำ เรามีกรรม การกระทำ กรรม เวลาทำกรรม กรรมสิ่งใดต้องให้ผลตามนั้น ถ้าให้ผลตามนั้น เราไปตกนรก เราตกลงโทษมาแล้ว ทำไมต้องมาเกิดอีกล่ะ อ้าว! ก็เราตกลงโทษไปแล้ว

อ้าว! ต่อไปนี่นะ เวลาคนติดคุกนะ ติดคุกเสร็จแล้วห้ามออกจากคุก ชังมันตายไปเลย ห้ามออกจากคุก ทำไมมันต้องออกจากคุกล่ะ

ออกจากคุกเพราะเขามีบุคคลใช้ไหม มีนักโทษเข้าไปติดคุก แล้วนักโทษพ้นจากคุกก็ออกจากคุก

จิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันไปเกิดบนสวรรค์ มันได้ไปงานรื่นเริง หมดจากงานรื่นเริงแล้วมันก็ออกจากงานรื่นเริงนั้นมาเกิดใหม่

จิตนี้ไปตกนรก มันไปติดคุกติดตะราง พอมันหมดโทษแล้วมันจะไปไหนล่ะ จะชังมันไว้หรือ ก็มันหมดโทษแล้ว

“ทำไมคนเราเวียนว่ายตายเกิด ทั้งๆ ที่เราตกลงโทษแล้ว เราตกนรกแล้วทำไมต้องมาเกิดอีก”

อ้าว! ไม่เกิดก็ตกนรกตลอดไปหรือ นี่ไง มันไม่ใช่ ผลของวิภวภูมิมันอนิจจังไง มันเวียนว่ายตายเกิดไง แล้วถ้าเราไปตกนรก พอเราลงทัณฑ์แล้ว หมดจากกรรมแล้ว แล้วจะไปไหนต่อล่ะ เราจะไปไหนต่อ

เพราะมันมีภวาสวะ เพราะมันมีภพ เพราะมันมีใจ เพราะมีใจ เพราะใจมันเวียนว่ายตายเกิด เพราะมีปฏิสนธิวิญญาณ วิญญาณมันมี เห็นไหม เราไม่สามารถทำลายได้ไง มันจะทำลายได้ด้วยมรรคญาณนี่ไง ถ้าเราจะทำลายตรงนี้ได้ ที่เรามาปฏิบัติธรรมๆ ก็ตรงนี่ไง

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้าเรามีศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญามันจะไปใคร่ครวญ มันจะไปละสังโยชน์ สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดของใจ ถ้าละสังโยชน์นะ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส เป็นพระโสดาบันเกิดอีก ๗ชาติ

ถ้ามันพิจารณาต่อเนื่องไปๆ กามราคะ ปฏิฆะมันอ่อนลง มันอ่อนลง พออ่อนลง มันก็เกิดอีก ๓ชาติ ถ้าเราพิจารณาต่อเนื่องๆ กันไป ถ้าจับต้องได้ พิจารณา ปฏิฆะ กามราคะนี่ขาดไป กามราคะขาดไป นี่เสพกามๆ กามราคะขาดไป ไม่เกิดตั้งแต่ สวรรค์ลงมา นี่กามภพ กามภพตั้งแต่สวรรค์ลงมา สวรรค์ลงมา มนุษย์ เกิดไม่ได้อีกแล้ว จะไปเกิดบนพรหม เพราะมันยังมีอยู่ เห็นไหม นี่ไง พอมันพ้นนรกแล้วจะไปไหนต่อ นี่ไปเกิดบนพรหมก็ยังไปอยู่บนพรหมอีกไง

แต่ถ้าเราพิจารณาต่อเนื่องไป พิจารณาภวาสวะ พิจารณาภพ เพราะมันพิจารณากามราคะมาแล้ว มันทำลายกามราคะทั้งหมดแล้ว มันก็เหลือแต่จิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ภวาสวะ ตัวภพ ถ้ามันทำลายตัวภพ ทำลายตัวตน ทำลายบุคคล มันไม่มีบุคคลแล้วมันไปไหนล่ะทีนี้ เออ! มันไปไหน

แต่นี้มันมีบุคคลอยู่ไง ก็บอกว่า “ถ้าเราใช้กรรมในนรกแล้ว ทำไมเรายังต้องมาเวียนว่ายตายเกิดอีกครั้ง ทั้งๆ ที่เราก็ตกลงทัณฑ์มาแล้ว”

ก็เอ็งทำผิด เอ็งทำกรรม ก็สนองตามกรรมนั้น หมดจากกรรมนั้นมา ตัวจิตมันยังมี ตัวเรายังอยู่ เราทำผิด เขาก็ลงโทษตามนั้น เราทำดี เราก็ได้ผลตามนั้น นี่ผลของนรกสวรรค์ไง เวียนว่ายตายเกิดอย่างนี้ไง ผลของวิภวภูมิจึงเวียนว่ายตายเกิดใน

วิญญูะไ้ ไม่มีสิ่งใดที่จะชำระล้างได้ มันต้องด้วยอริยสัจอย่างเดีว ด้วยมรรคอย่างเดีว มัคโค ทางอันเอกอย่างเดีว ถ้าอย่างเดีว เราก็ปฏิบัติหีง ถ้าเราปฏิบัติของเรา ไ้หีงมันจะเข้าใจหมด

มันเข้าใจเพราะอะไร เพราะอัตตสมบัติ สมบัติประจำหีงใจ เพราะเราทำเวรกรรมอย่างนี้ เราถึงเวียหน่วยตายเกิดอย่างนี้ ถ้าเราปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา เราชำระล้าง เราผ่อนคลายเป็นชั้นๆ

นรกสวรรค์ของเขามีอยู่ ของมีอยู่ ถ้าใครปฏิบัติแล้ว อย่างที่ว่า ตั้งแต่ปัญหาข้อแรก เขาไปเห็นพระพุทธรูป เห็นต่างๆ

ถ้าจิตของเรา คูลี ของพระโมคคัลลานะไปได้หมด พระมาลัยที่ว้าไปโปรดสัตว์ในนรก ที่อย่างนี้ เขาทำอย่างนี้กันได้มันเฉพาะบุคคล เฉพาะคนที่ทำอย่างนั้น เอตทัคคะมีหนึ่งเดีว ที่ทำเพราะว่าเขาได้สร้างของเขา มา พระโมคคัลลานะเป็นผู้ที่มีฤทธิ์มีเดช เขาสร้างวาสนาของเขา มา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญูการมา เป็นพระโพธิสัตว์ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาก็ต้องอธิษฐาน อธิษฐานแล้วก็พยายามสร้างสมบุญญูการมา เขาสร้างมาเป็นสมบัติของเขา

ไ้ของเรานี้ไม่เชื่อมาๆ สร้างมา สร้างโดยความไม่เชื่อมา ในปัจจุบันนี้ก็ยังไม่เชื่ออยู่ แล้วก็ยังงงๆ อยู่หีง ก็เราสร้างมาแบบนี้เหมือนกัน เราสร้างความไม่เชื่อ

เราจะบอกว่าเราเป็นคนพาลนะ เราพาลพาโลมาตลอด จิตมันเป็นพาล พอจิตมันเป็นพาล เราก็มีสมบัติของความเป็นพาลมา แล้วเกิดมาชาตินี้ก็จะมาพาลพาโลพาลกับตัวเองไม่พอ ยังจะมาพาลกับกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นหลวงตา หลวงตาบอกหมาบ้า หมาบ้ามันกัดพระไตรปิฎก หมาบ้ามันจะกัดกรรมมันกัดไปหมด

แต่มันเป็นสัจจะ มันเป็นความจริง ของมันมีอยู่ แต่เราไม่เห็นเฉยๆ นรกสวรรค์นี้เป็นผลของวิญญูะ มันก็เหมือนทวีป ไปอยู่ทวีปไหนก็ทวีปนั้น ของเขามีอยู่ แต่เราไม่รู้ไม่เห็นเท่านั้นเอง ถ้าไม่รู้ไม่เห็นก็ยกผลประโยชน์ให้กับความไม่เห็น ก็บอก

ว่ามันไม่มี เออ! ไม่มีก็ไม่มี อ้าว! ไม่เชื่อ ไม่เชื่อยิ่งดีใหญ่ เพราะพระพุทธเจ้าบอกกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อ

แต่ถ้าคนไปรู้ไปเห็นมันพูดไม่ออกนะ คนไปรู้ไปเห็น เวลาพระพุทธเจ้าเปิดโลกธาตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์จะมีอำนาจวาสนาบารมีคนละครั้ง เพราะได้สร้างมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาเปิดโลกให้นรกสวรรค์กับโลกเราเห็นครั้งหนึ่งในบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครได้เห็นอย่างนั้นนะ ไม่ได้เห็นด้วยความสามารถของตัวเอง เห็นเพราะด้วยบุญญาธิการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าได้เห็นอย่างนั้นแล้วนะ มันจะเข้าใจ แล้วมันจะรู้จักจริง ถ้ายังไม่ได้เห็น ยังไม่ได้เห็น ยังไม่ได้รู้เห็น เก็บเอาไว้ก่อน แล้วปฏิบัติไป

ถึงรู้เห็นก็อย่างที่ว่า ลงนรกแล้ว ใช้เวรใช้กรรมหมดแล้ว มาเกิดอะไรอีกล่ะ

เพราะยังไม่เข้าใจเรื่องสัจจะ ไม่เข้าใจเรื่องธรรมะ ไม่เข้าใจเรื่องสังโยชน์ ไม่เข้าใจเรื่องการกระทำ ไม่เข้าใจการชำระล้างกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา ถ้าการชำระล้างกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา สวรรค์ในอก นรกในใจใจ มันรู้ที่นี้หมด มันรู้ในใจนี้ มันชำระล้างหมด มันสำรอกมันคายหมดแล้ว แล้วมันจะไปนรกสวรรค์ที่ไหนอีกล่ะ ในเมื่อมันจบแล้วมันจะไปไหน มันไม่ตกนรกด้วย ไม่ไปสวรรค์ด้วย ไม่ไปใด ๆ ทั้งสิ้น แล้วก็ไม่มีข้างหน้า ไม่มีข้างหลัง แล้วไม่ไปไหนเลย มันจะอยู่ของมันอย่างนั้นนะ นี่ สัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอวัง